



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdu a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **P. T. M. T.**, zast. JUDr. A. N., proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 2. 2019, č. j. 25 A 57/2018 – 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyni **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Kasační stížností se žalovaná domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým bylo zrušeno její rozhodnutí ze dne 13. 6. 2018 č. j. MV-43393-4/SO-2018, a věc jí byla vrácena k dalšímu řízení. Uvedeným rozhodnutím žalovaná zamítla odvolání žalobkyně a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 20. 2. 2018, č. j. OAM-7456-52/TP-2016, jímž správní orgán I. stupně zamítl dle § 87k odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), žádost žalobkyně o povolení k trvalému pobytu podanou podle § 87h odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, neboť se žalobkyně měla dopustit obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu tím, že účelově uzavřela manželství. Správní orgán I. stupně rozhodoval ve věci opakovaně poté, co žalovaná jeho první rozhodnutí o žádosti žalobkyně zrušila a věc mu vrátila k novému projednání.

[2] Ze správního spisu vyplývá, že žalobkyně požádala dne 17. 5. 2016 o povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana EU, přičemž k žádosti předložila oddací list dokládající, že dne 2. 4. 2016 uzavřela manželství s občanem České republiky, panem L. K. V průběhu řízení byly opakovaně provedeny výsledky žalobkyně a jejího manžela; poprvé v řízení, které předcházelo vydání rozhodnutí správního orgánu I. stupně, které bylo následně zrušeno, a následně opět v rámci dalšího řízení. Dále cizinecká policie provedla několik šetření v místech, kde se měli žalobkyně a její manžel zdržovat.

[3] Správní orgán I. stupně i žalovaná dospěly na základě provedeného dokazování k závěru, že sňatek mezi žalobkyní a jejím manželem byl uzavřen účelově. Vyšly přitom především ze závěru, že v průběhu řízení byly zjištěny podstatné rozpory ve výpovědích obou manželů, které měly zpochybňovat jejich společný rodinný život. Žalovaná konstatovala, že rozpory ve výpovědích obou manželů v kombinaci s dalšími zjištěními vytváří ucelený skutkový obraz posuzované věci. Kromě rozporů ve výpovědích manželů poukázala žalovaná rovněž na časovou posloupnost jednání žalobkyně, která dne 20. 3. 2013 podala žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání – OSVČ, která byla zamítnuta dne 12. 6. 2013. Odvolání žalobkyně proti uvedenému rozhodnutí bylo zamítnuto rozhodnutím žalované, které nabylo právní moci dne 12. 12. 2016. Dne 2. 4. 2016 došlo k uzavření manželství a dne 17. 5. 2016 požádala žalobkyně o vydání povolení k trvalému pobytu.

[4] Proti rozhodnutí žalované podala žalobkyně žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji shledal důvodnou, a napadené rozhodnutí tedy zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Soud konstatoval, že k zamítnutí žádosti s odkazem na § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců může dojít za předpokladu, že správní orgány shledají, že žadatel uzavřením manželství získal určitou výhodu oproti situaci, kdy by manželství neuzavřel, a následně prokáží, že k uzavření manželství došlo pouze za účelem získání povolení k trvalému pobytu. Žalovaná se dle krajského soudu nevypořádala již s prvním z uvedených předpokladů, neboť nevysvětlila, v čem konkrétně žalobkyně uzavřením manželství získala výhodu, bez které by požadovaného pobytového oprávnění nedosáhla vůbec nebo s výrazně většími obtížemi. Samotná časová shoda mezi uzavřením manželství a zamítnutím žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, na kterou žalovaná poukázala, nevysvětluje, z jakého důvodu má žalovaná za to, že pro žalobkyni bylo výhodnější uzavřít fingovaný sňatek a snažit se o získání trvalého pobytu, a to v době, kdy rozhodnutí o zamítnutí žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání ještě nenabylo právní moci, a co bránilo žalobkyni požádat o trvalý pobyt, popř. o jiné pobytové oprávnění. Již z tohoto důvodu shledal krajský soud napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným.

[5] Dále krajský soud konstatoval, že se žalovaná řádně nevypořádala ani s jednotlivými skutečnostmi, které vyplynuly z provedených místních šetření i výsledků – manželé se před uzavřením sňatku znali, rodina manžela zná žalobkyni a je s jejich rodinnou situací obeznámena, přátelé žalobkyně znají jejího manžela, žalobkyně hovoří česky a manželé tedy mají společnou řeč pro vzájemnou komunikaci, pronajímatelé potvrdili společné užívání pronajatých prostor a nebylo zjištěno, že by manžel žalobkyně uzavřením sňatku získal jakýkoliv majetkový prospěch. Žalovaná rovněž neuvedla, proč považovala za nevýznamné, že mnohé otázky jak při prvním, tak při druhém výsledku odpověděli

pokračování

manželé shodně. Soud v této souvislosti dodal, že některé otázky byly položeny minimálně nejasně a vyslychající se nijak nepokusil objasnit, jak vyslychaná osoba svou odpověď míní. Žalovaná tedy dle krajského soudu nehodnotila všechny skutečnosti ve vzájemných souvislostech a s přihlédnutím k rozdílnosti kulturních prostředí, z nichž žalobkyně a její manžel pocházejí, což může způsobit rozdílné chápání některých životních situací.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobkyně

[6] Proti rozsudku krajského soudu podala žalovaná (stěžovatelka) kasační stížnost, v níž odkazuje na kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatelka nesouhlasí se závěrem krajského soudu, podle něhož je její rozhodnutí nepřezkoumatelné.

[7] Stěžovatelka má za to, že se s prvním předpokladem pro závěr o účelovosti manželství žalobkyně vypořádala. Časová posloupnost jednání žalobkyně potvrzuje, že se dopustila obcházení zákona o pobytu cizinců s cílem získat povolení k trvalému pobytu tím, že účelově uzavřela manželství s českým státním občanem. Stěžovatelka znovu zrekapitulovala průběh správního řízení, v němž byla zamítnuta žádost žalobkyně o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání. Žalobkyně po celou dobu daného řízení pobývala na území na základě tzv. překlenovacích pobytových štítků, které slouží jako osvědčení o podání žádosti a je jimi deklarována zákonnost pobytu žadatele na území České republiky do doby, než bude pravomocně rozhodnuto o podané žádosti. Překlenovací štítky tak nezakládaly, ani neměnily pobytové oprávnění žalobkyně, neboť se nejedná o rozhodnutí o povolení k pobytu. Žalobkyně za účelem stabilizace své pobytové situace uzavřela manželství s občanem České republiky a po necelých dvou měsících požádala o vydání povolení k trvalému pobytu.

[8] Stěžovatelka rovněž nesouhlasí se závěrem krajského soudu, podle něhož se nevypořádala s jednotlivými skutečnostmi, které by mohly svědčit o účelovosti sňatku. Rozpory ve výpovědích žalobkyně a jejího manžela a neznalost některých informací o sobě navzájem vedou k závěru, že účelem uzavření manželství bylo obejít podmínky, které pro pobyt cizince stanoví zákon o pobytu cizinců, nikoliv naplnit účel manželství. Dle stěžovatelky se přitom nejedná o rozpory bagatelní, které by bylo možné přičíst časovému odstupu výpovědí od daných událostí či jejich nepodstatnému charakteru. Stěžovatelka poukazuje na neznalost a rozpory ohledně společného bydlení před uzavřením manželství, průběhu a financování svatební hostiny, popisu zájmů a koníčků manželů a vzájemné polohy při spánku. Rozpory v tvrzení ohledně polohy při spánku nebyly stěžejním ukazatelem svědčícím o předstíraném manželství, nýbrž podstatnou okolností zapadající do mozaiky dalších informací zjištěných v průběhu řízení. Stěžovatelka je toho názoru, že například právě okolnosti svatby s budoucím životním partnerem jsou v životě každého člověka natolik důležité, že by si je měl zapamatovat. Dodává, že se manželé rovněž neshodli v popisu posledního víkendu před provedením výsledku a také v popisu dne před výsledkem. V běžném a reálně fungujícím partnerském vztahu spolu manželé určité situace společně prožívají, měly by tedy být schopni takové situace individuálně popsat, přičemž jejich odpovědi by měly být v zásadě shodné. Stěžovatelka připouští, že dle judikatury Nejvyššího správního soudu k závěru o tom, že manželství bylo uzavřeno účelově, nepostačuje pouhé odhalení rozporů ve výpovědích obou manželů, aniž by tato okolnost

zapadala do celkového obrazu zjištěného pomocí jiných důkazních prostředků, dodává však, že v posuzovaném případě jsou rozpory ve výpovědích manželů podpořeny rovněž dalšími zjištěnými skutečnostmi. Stěžovatelka má tedy za to, že závěr o účelovosti uzavřeného manželství přijala v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu a požadavky práva Evropské unie, neboť manželství vykazuje jeden ze znaků, které indikují jeho účelovost, konkrétně byly zjištěny rozpory ve výpovědích manželů, zejména se neshodli, pokud šlo o jejich osobní údaje nebo důležité osobní informace.

[9] Žalobkyně se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry krajského soudu, odkázala na argumentaci obsaženou v žalobě a navrhla zamítnutí kasační stížnosti. K závěru stěžovatelky o tom, že časová posloupnost jednání žalobkyně potvrzuje jeho účelovost, žalobkyně pouze dodala, že její žádost o povolení k dlouhodobému pobytu byla správním orgánem I. stupně zamítnuta dne 12. 6. 2013. Žalobkyně uzavřela manželství až dne 2. 4. 2016, přičemž poté zcela logicky podala žádost o povolení k pobytu, neboť splňovala zákonem stanovené podmínky pro jeho vydání. Pokud by se skutečně jednalo o účelové manželství, uzavřela by jej žalobkyně mnohem dříve. Nelze mít bez dalšího za to, že každý sňatek uzavřený v době řízení o prodloužení či zrušení pobytového oprávnění je sňatkem účelovým.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku krajského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatelka byla účastnicí řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a jedná za ni k tomu pověřený zaměstnanec s odpovídajícím právníckým vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[11] Nejvyšší správní soud dále přezkoumal napadený rozsudek v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[12] V posuzovaném případě byla žádost žalobkyně o povolení k trvalému pobytu zamítnuta s odkazem na § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců s odůvodněním, že se žalobkyně dopustila obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu tím, že uzavřela účelové manželství.

[13] Dle § 87k odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců Ministerstvo vnitra žádost o povolení k trvalému pobytu zamítne, jestliže se žadatel dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k trvalému pobytu, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.

[14] Jak již správně konstatovaly správní orgány i krajský soud, při posuzování účelovosti manželství žadatele o povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana EU ve smyslu citovaného ustanovení zákona o pobytu cizinců je třeba vycházet z čl. 35

pokračování

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, podle něhož členské státy mohou přijmout potřebná opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí jakéhokoli práva přiznaného touto směrnicí v případě zneužití práv nebo podvodu, například účelových sňatků. Veškerá taková opatření musí být přiměřená a spojená s procesními zárukami stanovenými v člancích 30 a 31 směrnice.

[15] Správní orgány i krajský soud rovněž připomněly, že při výkladu uvedených ustanovení je vhodné přihlížet též ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států [KOM(2009)313]. To v bodě „4.2. Účelové sňatky“ uvádí dva soubory indikativních kritérií pro posuzování účelovosti manželství. Indikativními kritérii nasvědčujícími tomu, že je takové zneužití práva spíše nepravděpodobné, jsou následující skutečnosti: (1) manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím, (2) pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu, (3) pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu, (4) pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.), (5) manželství trvá dlouhou dobu. Indikativními kritérii nasvědčujícími tomu, že existuje možný úmysl zneužití práv přiznaných směrnicí, pak mohou být zejména tyto skutečnosti: (1) pár se před svatbou nikdy nesetkal, (2) pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají, (3) pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumějí, (4) důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen (s výjimkou peněz nebo darů, které byly předány jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí), (5) v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu, (6) rozvoj rodinného života pouze tehdy, kdy byl přijat příkaz k vyhoštění, (7) pár se rozvedl krátce potom, co dotyčný státní příslušník třetí země získal právo pobytu.

[16] Již bylo v předchozím řízení rovněž konstatováno, že jako inspirace mohou posloužit také jednotlivá hlediska plynoucí z bodu 2 usnesení Rady o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (97/C 382/01), srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013 – 43, ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018 – 39, či ze dne 22. 2. 2017, č. j. 2 Azs 355/2016 – 62 (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[17] Ve zmiňovaném rozsudku ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018 – 39, ovšem Nejvyšší správní soud dále uvedl:

„Zároveň ovšem platí, že správní orgány nemohou posouzení případu odvíjet pouze od kritérií vytyčených výše uvedenými nezávaznými akty. NSS ve své judikatuře opakovaně upozorňuje, že výše zmíněná kritéria je nutné považovat pouze za podněty pro zahájení vyšetřování, nikoliv za faktory, z nichž lze automaticky vyvozovat závěry či výsledky dalšího

šetření. Naplnění některých indikativních kritérií či faktorů proto není bez dalšího důvodem pro závěr, že manželství bylo účelové, ale má vést správní orgán k tomu, aby podnikl další kroky, které podezření potvrdí, nebo vyvrátí. Všechny skutečnosti týkající se sporného vztahu musí být posouzeny komplexně, a to včetně těch, jež svědčí ve prospěch cizince (srov. rozsudek NSS č. j. 5 Azs 89/2015 - 30, a č. j. 7 Azs 326/2017 - 21, bod [28] a [29] a judikatura tam uvedená).

Manželství nelze považovat za účelově uzavřené pouze proto, že je s jeho uzavřením spojena výhoda pobytového titulu. Za účelově uzavřené manželství je totiž možné označit pouze takové, které je uzavřeno výlučně za účelem získání pobytového oprávnění (srov. bod 28 odůvodnění směrnice 2004/38/ES). Při prokazování účelovosti manželství je nutné se zaměřit na úmysl obcházet cizinecký zákon k získání pobytového oprávnění a na úmysl nevést společný manželský život (viz rozsudek NSS ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 - 40, bod [56] a odborná literatura tam citovaná).

Zákon o pobytu cizinců vychází z vyvratitelné domněnky, že manželství mezi cizincem a občanem EU je manželstvím řádným, neuzavřeným ve snaze obejít zákon (srov. rozsudek NSS ze dne 6. 8. 2015, č. j. 10 Azs 115/2015 - 38, bod [37], a č. j. 4 Azs 228/2015 - 40, bod [61]). Správní orgán nemůže v případě podezření, že by se mohlo jednat o účelově uzavřené manželství, vybírat pouze ty skutečnosti, které svědčí pro závěr, že manželství bylo uzavřeno účelově. Musí naopak nestranně posoudit skutečnosti svědčící pro i proti tomuto závěru. V případě pochybností musí dát přednost závěru, že manželství účelově uzavřeno nebylo.

V odůvodnění rozhodnutí musí správní orgán jasně a přezkoumatelně vysvětlit jednak, co vyvolalo pochybnosti o řádnosti manželství, jednak jaké všechny skutečnosti během řízení zjistil, které z nich hovoří ve prospěch závěru, že se jedná o řádné manželství, a které naopak proti tomuto závěru. Teprve na základě těchto úvah pak může správní orgán ve věci rozhodnout a v případě, že se mu podaří na základě řádných skutkových zjištění jednoznačně prokázat, že výlučným účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění a že manželé nemají a neměli v plánu vést společně manželský život, je možné uvažovat o účelovém manželství (srov. rozsudek NSS č. j. 4 Azs 228/2015 - 40, bod [61]).

Při posuzování manželství je třeba mít vždy na zřeteli, že neexistuje jeden společensky akceptovaný model manželství s jasně definovaným obsahem. Lidé jsou různí, uzavírají sňatky z různých pohnutek a logicky se liší i následný obsah svazku. Za účelově uzavřený proto nelze označit každý sňatek cizince s občanem EU, který v očích správního orgánu nedosahuje kvality ideálního modelu manželského vztahu nebo který manželé uzavřeli mj. i z důvodu řešení pobytové situace cizince. Jak totiž plyne z výše uvedené judikatury, je třeba dokládat snahu obejít zákon o pobytu cizinců, tj. uzavřít svazek pouze za účelem získat pobytové oprávnění, nikoliv nedokonalosti vztahu manželů. Ambicí směrnice 2004/38/ES a zákona o pobytu cizinců není podrobit zevrubné kritice manželské svazky cizinců s občany EU, ale odhalit a neudělit přechodný pobyt těm cizincům, kteří institutu manželství zneužívají.“

[18] V kontextu citovaných úvah Nejvyšší správní soud přistoupil k přezkoumání závěru krajského soudu, podle něhož je rozhodnutí stěžovatelky nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť stěžovatelka řádně neodůvodnila závěr o tom, že manželství žalobkyně a jejího manžela bylo uzavřeno účelově.

pokračování

[19] Nejvyšší správní soud na jednu stranu souhlasí se stěžovatelkou, že výhoda, kterou žalobkyně získala uzavřením manželství, je z obou rozhodnutí správních orgánů, resp. z okolností posuzované věci zřejmá. Pokud by se žalobkyně nevdala za občana Evropské unie, jen stěží by mohla žádat o povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana EU ve smyslu § 87h odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, v tehdejší znění. To však ještě neznamená, že by bylo prokázáno, že žalobkyně uzavřela manželství výlučně za účelem získání tohoto oprávnění k pobytu. Pokud v této souvislosti jde o časovou posloupnost jednání žalobkyně v návaznosti na probíhající řízení o žádosti o prodloužení jejího dosavadního pobytového oprávnění, nemohou být závěry o této otázce konkluzivní. Žádost žalobkyně o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu totiž byla podána dne 20. 3. 2013 a správním orgánem I. stupně zamítnuta dne 12. 6. 2013, naproti tomu k uzavření manželství došlo až dne 2. 4. 2016, tedy téměř tři roky po vydání rozhodnutí prvního stupně, přičemž rozhodnutí o odvolání naopak nabylo právní moci až dne 12. 12. 2016, tedy více než osm měsíců po uzavření sňatku. Pouze z těchto okolností, bez prokázání dalších skutečností svědčících o účelovosti sňatku, tedy vycházet nelze.

[20] Za této situace ob stojí závěr krajského soudu, podle něhož se stěžovatelka dostatečně nevypořádala s jednotlivými skutečnostmi, které by mohly svědčit o účelovosti, anebo naopak o reálném základu sňatku žalobkyně.

[21] Jak vyplývá z citovaných východisek a jak ostatně sama stěžovatelka opakuje ve svém rozhodnutí i v kasační stížnosti, závěr o účelově uzavřeném manželství předpokládá úplné zjištění rozhodujících skutkových okolností a jejich posouzení ve vzájemných souvislostech, uspokojivého výsledku přitom nelze dosáhnout pouze zdůrazňováním dílčích zjištění. Na rozdíl od stěžovatelky má však Nejvyšší správní soud za to, že napadené rozhodnutí tyto požadavky nesplňuje. Především je třeba uvést, že ačkoliv stěžovatelka opakovaně konstatovala, že rozpory ve výpovědích žalobkyně a jejího manžela svědčí o uzavření účelového manželství „*ve světle dalších zjištěných skutečností*“, žádné další konkrétní skutečnosti neoznačila. Pokud měla stěžovatelka na mysli výsledky provedených místních šetření, v jejím rozhodnutí chybí jejich dostatečně podrobné a přesvědčivé posouzení, včetně zhodnocení jejich věrohodnosti, a totéž lze konstatovat i o rozhodnutí správního orgánu I. stupně.

[22] Stěžovatelce nelze přisvědčit ani v tom, že by výpovědi žalobkyně a jejího manžela obsahovaly podstatné rozpory v zásadních otázkách týkajících se jejich společného života či osobních údajů. Nad rámec závěrů krajského soudu Nejvyšší správní soud v této souvislosti především konstatuje, že stěžovatelka rozhodnutím ze dne 23. 3. 2017, č. j. MV-21565-4/SO-2017, zrušila první rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 3. 11. 2016, č.j. OAM-7456-16/TP-2016, mj. z toho důvodu, že výslech, který správní orgán I. stupně prováděl dne 19. 8. 2016 s manželem žalobkyně, je nezákonným důkazem, neboť o něm správní orgán I. stupně v rozporu s § 4 odst. 3 a § 51 odst. 2 správního řádu včas nevyrozuměl žalobkyni. Stěžovatelka uzavřela, že správní orgán I. stupně nebyl oprávněn z takto provedeného důkazu vycházet. Tento právní názor odvolacího orgánu, byť by byl i nesprávný, zavazoval při novém projednání věci ve smyslu § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu nejen správní orgán I. stupně, ale i samotnou stěžovatelku. Správní orgány tedy nebyly v dalším řízení oprávněny nadále vycházet z prvního výsledku manžela žalobkyně,

porovnávat tuto jeho výpověď s jeho druhou výpovědí či s výpověďmi žalobkyně. Přesto tak správní orgány v žalobou napadených rozhodnutích činily a dopustily se tak vady řízení, která mohla mít vliv na zákonnost jejich rozhodnutí.

[23] Pokud jde o odpovědi obou manželů na otázky, které jim byly kladeny při druhém výsledku dne 27. 10. 2017, v některých detailech se od sebe sice odlišují, v podstatných okolnostech se však shodují. Navíc až na výjimky nejsou odpovědi vzájemně rozporné, odlišnost spočívá spíše v tom, že jeden z manželů nezmínil některou konkrétní skutečnost, o níž druhý z manželů hovořil. Takové odchylky přitom mohou být zapříčiněny prostým opomenutím nebo rovněž tím, že každému člověku se jeví jako podstatné jiné dílčí skutečnosti; to platí zvláště v případě osob pocházejících ze zcela odlišného kulturního prostředí, jako je tomu v posuzovaném případě (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2014, č. j. 3 As 101/2013 – 34, nebo ze dne 6. 8. 2015, č. j. 10 Azs 115/2015 – 38). Před hodnocením jednotlivých rozporů soud připomíná, že neshoda manželů ohledně jejich osobních údajů, okolností jejich prvního setkání nebo důležitých osobních informací je pouze indikátorem, který má vést k dalším krokům za účelem vyvrácení nebo potvrzení podezření z účelově uzavřeného manželství.

[24] Stěžovatelka především poukázala na rozpory ohledně společného bydlení manželů před uzavřením manželství, průběhu a financování svatební hostiny, popisu zájmů či koníčků manželů a vzájemné polohy při spánku. Dále podotýká, že se neshodli v popisu posledního víkendu před provedením výsledku a dne před výsledkem.

[25] Pokud se jedná o společné soužití manželů před uzavřením manželství, manžel žalobkyně při druhém výsledku dne 27. 10. 2017 vypověděl, že spolu bydleli již asi tři měsíce před svatbou; žalobkyně při obou výsledcích uvedla, že před svatbou spolu nebydleli. Uvedená tvrzení sice mohou na první pohled vyznívat jako zásadně rozporná, je však třeba je vnímat v kontextu dalších zjištěných skutečností. Žalobkyně totiž při výsledku dne 27. 10. 2017 uvedla, že se s manželem setkávala již před svatbou na chatě K., kde její manžel bydlel a pracoval, přičemž ona zde měla svůj samostatný pokoj. V praxi je přitom běžné, že vnímání povahy či intenzity společného soužití se u osob pocházejících z odlišného kulturního prostředí může značně lišit. Správní orgán se u této otázky ani nepokusil prověřit potenciálně sporné tvrzení manželů například položením dalších doplňujících otázek. Navíc je třeba upozornit, že obecné okolnosti jejich seznámení popsali manželé v podstatě shodně. Žalobkyně poznala manžela na chatě K., kam jezdila za svou kamarádkou, a on zde pracoval jako správce chaty.

[26] Rozpory ohledně průběhu a zařizování svatební hostiny se týkaly především počtu hostů. Žalobkyně při prvním výsledku vypověděla, že přišlo zhruba padesát hostů, přičemž část jich odešla kolem 19.00 hod. a zůstalo jich asi 30. Při druhém výsledku žalobkyně uvedla, že zpočátku bylo na hostině zhruba dvacet pět osob, později však přicházely další, až jich bylo kolem padesáti. Manžel žalobkyně uvedl, že u stolu bylo dvacet pět hostů, nicméně postupně přicházeli další. I v tomto případě jsou rozpory ve výpovědích spíše marginální. Odlišnost přitom žalobkyně věrohodně vyjasnila v doplnění svého odvolání ze dne 16. 12. 2016, kde uvedla, že zahrnula do tohoto počtu rovněž své vietnamské přátele, kteří se zastavili pouze na chvíli, aby novomanželům popřáli. Již v původní výpovědi přitom uvedla, že zůstalo pouze asi třicet osob. I v tomto případě je přitom třeba dodat, že

pokračování

se manželé na podstatných okolnostech hostiny shodli. Pokud jde o údajné rozpory v tvrzeních o financování svatební hostiny, nelze než připomenout, že daná otázka zněla: „*Platil(a) jste v souvislosti se sňatkem nějaké peníze?*“ Otázka tedy svou formulací směřovala na každého z manželů jednotlivě a není proto překvapením, pokud každý z nich odpověděl jinak. Kromě toho je otázka formulována zcela nejednoznačně, neboť není patrné, zda se správní orgán dotazuje na uhrazení správního poplatku, náklady na hostinu, nebo snad na případnou platbu poskytnutou v souvislosti s uzavřením účelového manželství.

[27] V popisu zájmů a koníčků se manželé rovněž v podstatě shodli, byť každý formuloval odpovědi mírně odlišně. Stěžovatelka ovšem neuvedla, v čem konkrétně považuje dané odpovědi manželů za rozporné.

[28] Pokud jde o popis posledního společného víkendu před provedením výsledku dne 27. 10. 2017, žalobkyně uvedla, že byla v sobotu v práci, v neděli za ní přijel manžel z Karviné a šli nakupovat, domů přišli asi v 17.00 hod. Potom vařili večeri a následně se každý dívali na svém počítači na něco jiného, žalobkyně na zprávy z Vietnamu, její manžel na film. Spát šli kolem 23 hod. Nikoho nenavštívili a nikdo je nenavštívil. Manžel žalobkyně vypověděl, že byl v sobotu u sestry v Karviné a v neděli přijel po poledni do Boskovic, šel za manželkou do práce, potom šli domů, manželka uvařila večeri a byli doma. Manželka se dívala na počítači na své programy a on se díval na televizi. Na otázku, zda někoho navštívili, nebo je někdo navštívil, uvedl, že na chvíli přišel bratranec manželky. Jejich výpovědi tedy byly skutečně až na drobnosti shodné, jediným markantnějším rozdílem je zmínka manžela žalobkyně o krátké návštěvě jejího bratrance, která podle názoru Nejvyššího správního soudu o zásadních rozporech ve výpovědích obou manželů nesevřídí. Mohlo se skutečně jednat o tak krátké setkání, že si ho žalobkyně během výsledku nevybavila nebo ho za „návštěvu“ v pravém slova smyslu nepovažovala.

[29] Pokud jde o den před výsledkem, žalobkyně uvedla, že byla v práci do 15.00 hod. a potom jela s manželem do Příboru, kam dorazili asi v 17.00 hod. a kolem 17.30 hod. jeli se sestřenicí a jejím druhem do Ostravy na burzu pro zboží. Vrátili se kolem 20.00 hod., vařili a po té šli spát. Manžel žalobkyně na tutéž otázku odpověděl, že večer přijeli z Boskovic do Příboru, byli něco nakoupit, potom manželka vařila večeri. Výpověď obou manželů se tedy ani v tomto případě zásadně neliší, formulací „*byli jsme něco nakoupit*“ mohl manžel žalobkyně mýnit právě cestu do Ostravy pro zboží.

[30] Pokud se jedná o vzájemnou polohu manželů při spánku (tj. který z nich spí na které straně postele), výpovědi manželů byly při prvním výsledku skutečně vzájemně rozporné, neboť oba uvedli, že jejich protějšek spí vlevo. K tomuto rozporu však, jak již bylo konstatováno, vzhledem k závaznému právnímu názoru stěžovatelky jakožto odvolacího orgánu, nebyly správní orgány oprávněny přihlížet. Při opakovaných výsledcích žalobkyně a jejího manžela se už tento rozpor v jejich výpovědích neobjevil.

[31] Z uvedeného je zřejmé, že stěžovatelka založila svůj závěr o účelovém uzavření manželství ze strany žalobkyně v podstatě výhradně na dílčích rozporech ve výpovědích žalobkyně a jejího manžela, přičemž přinejmenším část z nich je dokonce poměrně snadno vysvětlitelná. Naopak nevzala v potaz, že se výpovědi manželů v podstatných okolnostech shodovaly. Stěžovatelka sice opakovaně deklarovala, že vyšla rovněž z dalších zjištěných

skutečností, dostatečně však nekonkretizovala, o jaké skutečnosti šlo, ani jak o nich uvažila. Jak již bylo konstatováno, správní orgán I. stupně sice ve svém rozhodnutí popsal rovněž průběh a výsledky provedených pobytových kontrol, zjištěné skutečnosti však nijak nehodnotil. Správní orgány nehodnotily ani další výše zmiňovaná indikativní kritéria, která mohla blíže ozřejmit, zda bylo manželství mezi žalobkyní a jejím manželem uzavřeno účelově. Jejich posouzení bylo jednostranné a nebralo v potaz kontext celé posuzované věci, zejména nebyly v zájmu vyváženosti argumentace vzaty v úvahu skutečnosti svědčící ve prospěch žalobkyně. Lze tedy souhlasit s krajským soudem v tom, že žalobou napadené rozhodnutí trpí v těchto ohledech vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů.

IV.

Závěr a náklady řízení

[32] Byť zdejší soud závěry krajského soudu do určité míry korigoval, dospěl k závěru, že kasační stížnost jako celek není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[33] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci úspěch, příslušelo by jí tedy vůči neúspěšné stěžovatelce právo na náhradu nákladů důvodně vynaložených v řízení o kasační stížnosti. Ze spisu však nevyplývá, že by žalobkyni, která nebyla ani v řízení o kasační stížnosti zastoupena advokátem, ale obecnou zmocněnkyní, nějaké náklady vznikly, a ani ona sama žádné náklady nevyčísila.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 8. září 2021

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu